

ẢNH HƯỞNG TỪ BIỆN PHÁP THUẾ QUAN CỦA CHÍNH QUYỀN TRUMP ĐỐI VỚI KINH TẾ MỸ

Lê Thị Vân Nga*

Tóm tắt: Trên cơ sở quan điểm mức thuế quan cao có thể bảo vệ việc làm cho người lao động ở Mỹ, trong hai năm đầu dưới thời Tổng thống Donald Trump, Chính phủ Mỹ đã triển khai hàng loạt các cuộc điều tra về vi phạm thương mại và từ đó tiến hành nhiều động thái tăng thuế đối với hàng hóa nhập khẩu từ các nước. Với lý do bảo vệ an ninh quốc gia, Mỹ đã lần lượt áp đặt thuế quan cao đối với tấm pin mặt trời và máy giặt, nhôm và thép nhập khẩu, tăng thuế đối với hàng hóa nhập khẩu từ Trung Quốc, đối tác có thặng dư thương mại lớn nhất với Mỹ. Bài viết này sẽ phân tích các biện pháp thuế quan của Chính phủ Mỹ trong hai năm đầu dưới thời Tổng thống Donald Trump và đánh giá một số ảnh hưởng đối với kinh tế Mỹ hiện nay, chủ yếu dưới góc độ ảnh hưởng đối với người tiêu dùng và các nhà sản xuất của Mỹ.

Từ khóa: biện pháp thuế quan, Donald Trump, ảnh hưởng, kinh tế Mỹ

Những quan điểm về bảo hộ thương mại của Tổng thống Donald Trump ngày càng thể hiện rõ rệt trong thời gian gần đây. Đầu tháng 5 năm 2018, Tổng thống Donald Trump đăng trên mạng Twitter: “Khi một quốc gia (Mỹ) mất đi hàng tỷ đô la vào thương mại với các quốc gia khác, thi chiến tranh thương mại là tốt, và Mỹ sẽ dễ dàng thắng. Chẳng hạn, khi chúng ta mất đi 100 tỷ USD do một quốc gia nào đó và họ hưởng lợi, thì đừng buồn bán với họ nữa, và chúng ta sẽ giành được lợi ích lớn”¹. Theo quan điểm của ông Trump, mức thuế quan cao sẽ có thể bảo vệ việc làm của người lao động Mỹ, vì vậy chính quyền của ông đã có hàng loạt các động thái tăng thuế đối với các sản phẩm nhập khẩu từ các nước.

1. Động thái tăng thuế đối với một số hàng hóa nhập khẩu của chính quyền Donald Trump trong năm 2018

Để giải thích cho việc tăng thuế đối với hàng hóa nhập khẩu từ các nước, chính quyền của Tổng thống Donald Trump viện dẫn điều khoản về “an ninh quốc gia”, đó là một điều khoản hiểm khi được Chính phủ Mỹ sử dụng, Mục 232 trong Bộ luật Thương mại mở rộng (Trade Expansion Act) năm 1962 và Mục 301 Luật Thương mại Mỹ 1974.

Từ năm 1994, sau khi Vòng đàm phán Uruguay đã xây dựng được bộ các nguyên tắc thương mại chủ yếu, Chính phủ Mỹ đã bắt đầu áp dụng Mục 301 về “thực thi các quyền của Hoa Kỳ theo các hiệp định thương mại và phản ứng với một số hành vi vi phạm của nước ngoài” để giải quyết các tranh chấp

trong WTO nhằm yêu cầu thực thi các quyền về thương mại của Mỹ. Mục 301 của Luật Thương mại 1974 của Mỹ là một trong những nội dung quan trọng nhất của luật thương mại Mỹ để thực hiện quyền của các công ty Mỹ trong khuôn khổ các hiệp định thương mại hiện hành, thúc đẩy việc tiếp cận thị trường nước ngoài đối với hàng hóa và dịch vụ của Mỹ, ngăn chặn những hành vi của nước ngoài vi phạm quyền sở hữu trí tuệ.

* Áp đặt thuế đối với tấm pin mặt trời và máy giặt

Trong tháng 10 và 11 năm 2017, Ủy ban Thương mại Quốc tế của Mỹ tuyên bố việc nhập khẩu tấm pin mặt trời và máy giặt đã gây tổn hại đối với ngành sản xuất các mặt hàng này ở Mỹ, đồng thời đề nghị Tổng thống Donald Trump phải đưa ra các biện pháp hạn chế nhằm bảo vệ sản xuất công nghiệp ở Mỹ. Hai ngành sản xuất này đã yêu cầu tiến hành điều tra trong năm 2017 theo Mục 301 Luật Thương mại Mỹ 1974².

Trên cơ sở đó, ngày 23/1/2018, chính quyền Tổng thống Donald Trump đưa ra tuyên bố áp đặt thuế quan đối với tấm pin mặt trời không sản xuất tại Mỹ để bảo vệ các nhà sản xuất trong nước. Biện pháp thuế quan này của Mỹ trước hết nhằm vào Trung Quốc vì đây là nhà xuất khẩu năng lượng và pin mặt trời lớn nhất sang thị trường Mỹ tính đến tháng 3/2018. Theo quyết định này, thuế suất ban đầu đối với tấm pin mặt trời nhập khẩu vào Mỹ bắt đầu là 30% và dần dần sẽ giảm xuống còn 15% trong vòng 4 năm³.

Kết hợp với việc đánh thuế trên tấm pin mặt trời, ngày 23/1/2018, Văn phòng Đại diện Thương mại Mỹ đồng thời công bố mức thuế áp dụng cho máy giặt dân dụng nhập khẩu là 20% đối với 1,2 triệu máy giặt nhập khẩu đầu tiên và 50% đối với tất cả các máy giặt nhập khẩu tiếp theo trong 3 năm. Theo Ủy ban Thương mại quốc tế Mỹ, nhập khẩu máy giặt dân dụng vào quốc gia này có xu hướng tăng thường xuyên từ năm 2012 đến năm 2016, dẫn đến doanh thu của các nhà sản xuất trong nước sụt giảm mạnh⁴. Mức thuế quan mà chính quyền Mỹ áp dụng đối với máy giặt được đưa ra sau khi nhà sản xuất máy giặt của Mỹ Whirlpool phải đối mặt với sự cạnh tranh gay gắt từ LG Electronics và Samsung của Hàn Quốc⁵.

* Tăng thuế đối với thép và nhôm nhập khẩu

Trong tháng 4/2017, Mỹ đã tiến hành hai cuộc điều tra thương mại đối với các sản phẩm thép và nhôm nhập khẩu với lý do việc nhập khẩu các mặt hàng này vào Mỹ trong thời gian qua đã đe dọa tới an ninh quốc gia của Mỹ theo Mục 232 Luật Thương mại Mở rộng năm 1962.

Kết quả, ngày 16 tháng 2 năm 2018, Bộ Thương mại Mỹ công bố báo cáo phát hiện các sản phẩm thép và nhôm nhập khẩu vào Mỹ đe dọa tới an ninh quốc gia của Mỹ. Ngày 8 tháng 3 năm 2018, Mỹ ký sắc lệnh tăng thuế nhập khẩu 25% đối với thép và 10% đối với nhôm nhập khẩu từ các nước. Tạm thời Mexico và Canada là hai quốc gia được

miễn trừ khỏi quy định thuế mới⁶. Tuy nhiên, đến ngày 31/5/2018, Bộ trưởng Thương mại Mỹ thông báo Mỹ áp các mức thuế cao hơn đối với các sản phẩm nhôm và thép nhập khẩu từ Liên minh châu Âu, Mexico và Canada, cụ thể là áp thuế 25% đối với thép và 10% đối với nhôm. Các nước thuộc EU, cùng với Mexico và Canada không chỉ là đồng minh thân cận, mà còn là các đối tác thương mại hết sức quan trọng của Mỹ, vì vậy, việc áp mức thuế cao hơn với các quốc gia vốn là đồng minh của Mỹ đã gây ra những phản ứng gay gắt. Ngay sau đó, EU đã gửi đơn kiện Mỹ lên Cơ quan giải quyết tranh chấp của WTO yêu cầu bồi thường vì chính sách áp thuế mới lên sản phẩm nhôm và thép của EU với cáo buộc Mỹ chỉ lấy lý do bảo vệ an ninh quốc gia để bảo hộ cho các ngành công nghiệp trong nước của mình.

Vào ngày 20/6/2018, EU chính thức công bố biện pháp đáp trả đối với các chính sách áp thuế từ Mỹ thông qua áp thuế ngược lại đối với một loạt các mặt hàng của Mỹ có giá trị tương đương với 3,2 tỷ USD. Đối tượng chịu ảnh hưởng là các sản phẩm nhôm, thép, xe mô tô, xuống máy và một số mặt hàng nông sản, thực phẩm. Và biện pháp đáp trả này của EU hoàn toàn nằm trong khuôn khổ quyền lợi của thành viên WTO⁷. Ngày 2/7/2018, Chính phủ Canada xác nhận áp thuế nhập khẩu 25% đối với hơn 40 sản phẩm thép của Mỹ và áp thuế 10% đối với hơn 80 mặt hàng khác, gồm các mặt hàng nông sản và thực phẩm.

Tổng giá trị hàng hóa nhập khẩu từ Mỹ bị ảnh hưởng là 12,5 tỷ USD. Thuế trả đũa của Canada được tính toán dựa trên giá trị xuất khẩu nhôm và thép của Canada sang thị trường Mỹ năm 2017⁸.

** Áp thuế đối với hàng hóa nhập khẩu từ Trung Quốc*

Tháng 8 năm 2017, Chính phủ Mỹ chính thức mở cuộc điều tra đối với Trung Quốc về vi phạm bản quyền sở hữu trí tuệ với mục tiêu ngăn chặn một trong những nguyên nhân đã khiến cho các ngành công nghiệp và ngành sản xuất chế tạo của Mỹ bị thiệt hại nặng nề, lấy đi hàng trăm triệu việc làm của người lao động Mỹ. Sau khi tiến hành điều tra, ngày 22 tháng 3 năm 2018, Văn phòng Đại diện Thương mại Mỹ đã công bố báo cáo “Những phát hiện của cuộc điều tra về các luật, chính sách và quy định của Trung Quốc liên quan đến chuyển giao công nghệ, sở hữu trí tuệ và đổi mới theo Mục 301 Luật Thương mại 1974 của Mỹ”⁹. Văn phòng Đại diện Thương mại Mỹ đã chính thức gửi yêu cầu tham vấn với Trung Quốc lên Tổ chức Thương mại thế giới. Theo đó, Mỹ cáo buộc Trung Quốc đã vi phạm Điều 3, Điều 28 của TRIPS Hiệp định về các khía cạnh thương mại của quyền sở hữu trí tuệ. Văn phòng Đại diện Thương mại Mỹ đã chỉ ra hàng loạt các công cụ của Trung Quốc để thực hiện chính sách “buộc chuyển giao công nghệ không công bằng, phân biệt và hạn chế đầu tư”, như Luật Ngoại thương của Trung Quốc, Quy định về nhập khẩu và xuất khẩu công nghệ và

hiều quy định khác. Cuộc điều tra này là cơ sở để Mỹ tiến hành áp thuế đối với hàng hóa nhập khẩu từ Trung Quốc.

Ngày 28/11/2017, chính quyền Tổng thống Donald Trump đã tiến hành điều tra thương mại đối với nhôm tấm lá cuộn nhập khẩu từ Trung Quốc. Với cuộc điều tra này, Bộ Thương mại Mỹ đã tự khởi xướng một cuộc điều tra chống trợ cấp và chống bán phá giá nhằm đẩy mạnh việc đánh thuế lên các mặt hàng bị bảo hộ hoặc bán phá giá tại Mỹ. Bộ Thương mại Mỹ khẳng định họ có bằng chứng cho thấy các nhà sản xuất nhôm của Trung Quốc đã bán sản phẩm nhôm tấm cuộn tại thị trường Mỹ thấp hơn giá trị hợp lý và Chính phủ Trung Quốc đang thực hiện chính sách trợ cấp cho các doanh nghiệp trong nước¹⁰.

Ngày 17/4/2018, Bộ Thương mại Mỹ tuyên bố kết quả điều tra sơ bộ về chống trợ cấp giá tôn hợp kim nhập khẩu từ Trung Quốc. Bộ Thương mại Mỹ tính toán biên độ thuế chống trợ cấp dao động từ 31,2% đến 113,3%. Trong đó, biên độ thuế chống trợ cấp của các công ty Yong Jie New Material Co Ltd là 31,2%; Henan Mingtai Industrial Co Ltd và Zhengzhou Mingtai Industry Co là 34,99%; Chalco Ruimin Co Ltd và Chalco-SWA Cold Rolling Co Ltd là 113,3% và các công ty khác là 33,1%¹¹.

Chiến tranh thương mại Mỹ - Trung bùng phát khi vào ngày 22/3/2018, Tổng thống Mỹ Donald Trump tuyên bố áp dụng gói thuế đối với 50 tỷ USD hàng hóa Trung Quốc dựa trên cơ sở Mục 301

Luật thương mại Mỹ năm 1974, sau khi tiến hành điều tra về ăn cắp bản quyền sở hữu trí tuệ của Trung Quốc, vốn là một vấn đề bất đồng tồn tại từ lâu giữa hai nước¹². Mục 301 của Luật thương mại Mỹ 1974 ngăn chặn những hành vi mà phía Mỹ cho là không công bằng và hành vi trộm cắp tài sản trí tuệ. Quy định này cho phép Tổng thống Mỹ có thẩm quyền đơn phương áp dụng các hình thức phạt phù hợp đối với một đối tác thương mại được cho là không công bằng và gây tổn hại đến lợi ích kinh doanh của Mỹ.

Ngay sau đó, ngày 2/4/2018, Chính phủ Trung Quốc đã trả đũa bằng cách áp đặt thuế nhập khẩu đối với 128 sản phẩm được sản xuất tại Mỹ, bao gồm rượu vang, hoa quả và thịt lợn. Bộ Thương mại Trung Quốc cho biết, 120 sản phẩm trong danh sách bị đánh thuế 15%, 8 sản phẩm còn lại bị đánh thuế lên tới 25%¹³. Ngay sau đó, ngày 3 tháng 4 năm 2018, Văn phòng Đại diện Thương mại Mỹ (USTR) đã công bố danh sách hơn 1.300 mặt hàng nhập khẩu của Trung Quốc sẽ bị đánh thuế nhằm trừng phạt Trung Quốc vì vi phạm các quy định thương mại¹⁴. Để trả lời cho tuyên bố đó của Mỹ, Trung Quốc quyết định tăng thuế đến 25% đối với 106 mặt hàng nhập khẩu của Mỹ bao gồm đậu nành, ô tô, dược phẩm và máy bay¹⁵.

Ngày 10/4/2018, chính quyền Mỹ yêu cầu Trung Quốc chấm dứt việc trợ cấp cho 10 ngành sản xuất được ưu tiên trong kế hoạch "Made in China 2025".

Ngay lập tức, Trung Quốc tuyên bố sẽ giảm thuế đối với các phương tiện vận chuyển nhập khẩu. Ngày 15/5/2018, Trung Quốc đồng ý xóa bỏ thuế đối với thịt lợn nhập khẩu, đổi lại, Mỹ phải xóa bỏ thuế nhập khẩu đối với công ty viễn thông của Trung Quốc ZTE¹⁶

Ngày 6 tháng 7 năm 2018, 34 tỷ USD hàng hóa của Trung Quốc chính thức bị áp thuế nhập khẩu 25% khi vào thị trường Mỹ, chủ yếu bao gồm các máy móc, thiết bị điện tử và công nghệ cao, nông sản. Để trả đũa, Trung Quốc tuyên bố áp đặt thuế nhập khẩu đối với các mặt hàng của Mỹ bao gồm: thịt lợn, cá hồi, ngô và đậu tương¹⁷

Bên cạnh đó, để trả đũa đối chính sách bảo hộ thương mại của Mỹ, Chính phủ Trung Quốc quyết định thực hiện chính sách đồng Nhân dân tệ yếu. Trong tháng 7 năm 2018, đồng Nhân dân tệ đã giảm giá 3% so với đồng đô la Mỹ và tính từ cuối tháng 3 năm 2018 thì đồng Nhân dân tệ đã giảm giá tới hơn 8%¹⁸, gây bất lợi đối với hàng hóa của Mỹ xuất khẩu vào thị trường Trung Quốc.

Ngày 17/9/2018, Tổng thống Donald Trump quyết định áp thuế bổ sung 10% lên các mặt hàng nhập khẩu của Trung Quốc trị giá 200 tỷ USD mỗi năm. Danh sách cuối cùng của các sản phẩm bị đánh thuế gồm danh mục 5.745 mặt hàng, có hiệu lực vào ngày 24/9/2018¹⁹. Giải thích về đợt đánh thuế này, ông Trump cáo buộc Trung Quốc đã có hành động trả đũa chống lại người nông dân và các ngành sản xuất công nghiệp của Mỹ.²⁰

Ngay sau đó, Trung Quốc đáp trả bằng cách tăng thuế đối với 60 tỷ USD hàng hóa của Mỹ nhập khẩu vào Trung Quốc, khiến xung đột thương mại giữa hai nước Mỹ và Trung Quốc càng trở nên căng thẳng²¹ Tuy nhiên, đầu tháng 12/2018, tình hình thương mại giữa hai nước có dấu hiệu tích cực sau khi Mỹ và Trung Quốc đạt được thỏa thuận 90 ngày đình chiến thương mại, tạm dừng những động thái “ăn miếng trả miếng” trong năm 2018.

2. Đánh giá về ảnh hưởng đối với kinh tế Mỹ

Về mặt lý thuyết, với quốc gia nhập khẩu là nước lớn (nghĩa là nước có giá trị xuất nhập khẩu hàng hóa chiếm tỷ trọng đáng kể trong tổng giá trị xuất nhập khẩu trên thị trường thế giới), thuế nhập khẩu có thể làm giảm khối lượng nhập khẩu hàng hóa, làm tăng giá hàng hóa nhập khẩu và giá sản phẩm cạnh tranh với hàng hóa đó. Do giá của hàng hóa nhập khẩu và giá sản phẩm cạnh tranh với hàng hóa nhập khẩu tăng, thuế nhập khẩu có thể làm giảm thặng dư của người tiêu dùng và tăng thặng dư của nhà sản xuất trên thị trường quốc gia nhập khẩu²². Như vậy, về phương diện lý thuyết, việc Mỹ áp đặt thuế nhập khẩu cao đối với một số hàng hóa trong thời gian qua có thể gây thiệt hại cho người tiêu dùng, song sẽ đem lại lợi ích cho các nhà sản xuất ở Mỹ và làm giảm nhập khẩu hàng hóa vào thị trường Mỹ. Tuy nhiên, trên thực tế,

việc Chính phủ Mỹ đánh thuế đối với hàng hóa nhập khẩu từ Trung Quốc và các nước có thể không đem lại hiệu quả như mong muốn.

Thứ nhất, đối với người tiêu dùng ở Mỹ, việc chính quyền Mỹ tăng thuế đối với hàng hóa nhập khẩu dẫn đến giá cả hàng hóa đó và các sản phẩm cạnh tranh với hàng hóa đó tăng giá, có nghĩa là người tiêu dùng Mỹ phải mất nhiều tiền hơn cho tiêu dùng.

Trong năm 2018, chính quyền Donald Trump đã liên tiếp đánh thuế đối với các mặt hàng máy giặt và pin mặt trời, nhôm và thép, đánh thuế nhập khẩu đối với hàng nghìn sản phẩm máy móc, thiết bị điện tử và công nghệ cao, nông sản chế biến,... từ Trung Quốc. Động thái này của Mỹ đã khiến giá cả nhiều hàng hóa nhập khẩu vào thị trường Mỹ có xu hướng tăng, ảnh hưởng tới lợi ích của người tiêu dùng ở Mỹ.

Theo một nghiên cứu của Ngân hàng Dự trữ Liên bang New York, trường Đại học Princeton và Columbia, người tiêu dùng ở Mỹ đã phải trả thêm nhiều tiền cho chi tiêu khi giá hàng hóa nhập khẩu vào thị trường Mỹ đã gia tăng đáng kể trong năm 2018 do các mức thuế quan cao áp dụng đối với nhiều mặt hàng nhập khẩu. Nghiên cứu này chỉ ra rằng, các biện pháp thuế quan của chính quyền Trump đã làm giảm thu nhập của người Mỹ khoảng 1,4 tỷ USD trong tháng 11/2018, và tổng thiệt hại đối với người tiêu dùng tính từ tháng 11/2018 đến hết tháng 11/2018 ước tính là 6,9 tỷ USD²³

Thứ hai, đối với các nhà sản xuất ở Mỹ, hàng loạt các biện pháp thuế quan đối với hàng hóa nhập khẩu vào thị trường Mỹ và những rào cản thương mại mà chính quyền Mỹ dựng lên có thể gây bất lợi với các doanh nghiệp Mỹ khi họ phải đối mặt sự trả đũa tại các thị trường khác. Chính sách thương mại cứng rắn của chính quyền Tổng thống Donald Trump không chỉ khiến mất đi nhiều đối tác thương mại chủ chốt, mà còn có thể ảnh hưởng bất lợi đối với nền kinh tế của quốc gia này khi chính phủ các nước đánh thuế nhập khẩu và đưa ra các biện pháp trả đũa đối với hàng hóa nhập khẩu từ Mỹ. Do đó, không chỉ người tiêu dùng Mỹ mà các nhà sản xuất ở Mỹ cũng sẽ phải chịu ảnh hưởng không nhỏ từ các biện pháp thương mại đơn phương của chính quyền Donald Trump.

Phản ứng với các biện pháp thuế quan đơn phương của Mỹ, nhiều quốc gia khác cho rằng Mỹ đang lợi dụng yếu tố an ninh quốc gia để biện hộ cho hành động áp thuế cao đối với hàng hóa nhập khẩu từ nước ngoài. Ngay sau khi Mỹ triển khai các biện pháp thuế quan, nhiều quốc gia đã xây dựng kế hoạch đáp trả. Khi Mỹ thực hiện chính sách mang xu hướng bảo hộ thương mại với sử dụng điều khoản về an ninh quốc gia, chính phủ của các quốc gia khác có thể e ngại rằng điều này sẽ thúc đẩy cuộc chạy đua vì lợi ích và cái gọi là an ninh quốc gia của mỗi nước, kéo theo hàng loạt sắc thuế mới nổi lên và dẫn đến nguy cơ về chủ nghĩa bảo hộ trên quy mô toàn cầu²⁴

Theo kết quả của một công trình nghiên cứu về tác động của các biện pháp thuế quan đối với kinh tế Mỹ và người lao động ở Mỹ, nếu xem xét tốc độ tăng xuất khẩu của Mỹ đối với các hàng hóa liên quan đến các biện pháp trả đũa của nước ngoài, có thể thấy rõ tác động tiêu cực (làm giảm tốc độ tăng xuất khẩu hàng hóa) kể từ tháng 7/2018. Theo nghiên cứu này, kim ngạch xuất khẩu đối với các hàng hóa không phụ thuộc vào các biện pháp thuế trả đũa tăng khoảng 10,7% - 12,3% mỗi tháng trong thời gian từ tháng 3/2018 đến tháng 10/2018, trong khi kim ngạch xuất khẩu của các hàng hóa liên quan đến các biện pháp thuế trả đũa giảm 8,9% trong tháng 7/2018 và giảm tới 36,7% trong tháng 10/2018²⁵

Đối với nhà sản xuất nhập khẩu nguyên liệu từ nước ngoài, việc tăng thuế đối với các nguyên liệu nhập khẩu khiến cho chi phí nhập khẩu nguyên liệu sản xuất tăng lên và khiến cho hàng hóa được sản xuất tại Mỹ trở nên đắt đỏ hơn.

Theo ông Thomas J. Onohue, Chủ tịch kiêm Giám đốc điều hành Phòng Thương mại Mỹ, việc sử dụng kết hợp các biện pháp áp đặt thuế quan và đàm phán thương mại cứng rắn đang làm "tổn thương" chính các doanh nghiệp trong nước ở Mỹ. Việc Chính phủ Mỹ tăng thuế đối với sản phẩm nhôm và thép nhập khẩu đã khiến cho giá thép ở Mỹ tăng gần 40% trong vòng chưa đầy 6 tháng kể từ đầu năm 2018, điều đó cũng có nghĩa là chi phí nguyên vật liệu sử dụng cho sản xuất trong khu vực

công nghiệp chế tạo tăng cao, gây khó khăn đối với nhiều doanh nghiệp ở Mỹ. Chi phí nguyên vật liệu cao khiến giá thành sản phẩm tăng lên, khiến các doanh nghiệp Mỹ mất đi nhiều khách hàng, người lao động mất việc làm và người tiêu dùng mất một nguồn thu nhập do thuế và phải mua hàng hóa với giá cao hơn²⁶.

Theo khảo sát, biện pháp thuế quan của Trump có thể làm tăng lợi nhuận đối với một số nhà sản xuất nhôm và thép song cũng gây thiệt hại cho các nhà sản xuất khác là doanh nghiệp tiêu dùng nhập khẩu nhôm và thép, chẳng hạn tập đoàn Caterpillar, một trong ba nhà xuất khẩu hàng đầu của Mỹ, hãng này cho rằng thuế nhập khẩu đã làm giảm lợi nhuận và khiến họ phải cắt giảm lao động trong năm 2018²⁷. Chỉ số quản lý mua hàng (PMI) của Mỹ có xu hướng giảm mạnh từ tháng 10/2018 và đã đạt mức thấp nhất vào tháng 3/2019, kể từ khi Tổng thống Donald Trump lên nhậm chức, mặc dù chỉ số này vẫn ở mức trên 50, cho thấy sản xuất ở Mỹ đang có dấu hiệu suy giảm²⁸

Thứ ba, việc tăng thuế nhập khẩu của chính quyền Tổng thống Donald Trump trong thời gian qua đã không làm giảm kim ngạch nhập khẩu hàng hóa của Mỹ như mong muốn, đặc biệt là kim ngạch nhập khẩu hàng hóa từ Trung Quốc.

Tổng kim ngạch nhập khẩu hàng hóa vào thị trường Mỹ năm 2018 đạt 2.542,7 tỷ USD, tăng 8,57% so với kim ngạch nhập khẩu hàng hóa vào Mỹ năm 2017.

việc Chính phủ Mỹ đánh thuế đối với hàng hóa nhập khẩu từ Trung Quốc và các nước có thể không đem lại hiệu quả như mong muốn.

Thứ nhất, đối với người tiêu dùng ở Mỹ, việc chính quyền Mỹ tăng thuế đối với hàng hóa nhập khẩu dẫn đến giá cả hàng hóa đó và các sản phẩm cạnh tranh với hàng hóa đó tăng giá, có nghĩa là người tiêu dùng Mỹ phải mất nhiều tiền hơn cho tiêu dùng.

Trong năm 2018, chính quyền Donald Trump đã liên tiếp đánh thuế đối với các mặt hàng máy giặt và pin mặt trời, nhôm và thép, đánh thuế nhập khẩu đối với hàng nghìn sản phẩm máy móc, thiết bị điện tử và công nghệ cao, nông sản chế biến,... từ Trung Quốc. Động thái này của Mỹ đã khiến giá cả nhiều hàng hóa nhập khẩu vào thị trường Mỹ có xu hướng tăng, ảnh hưởng tới lợi ích của người tiêu dùng ở Mỹ.

Theo một nghiên cứu của Ngân hàng Dự trữ Liên bang New York, trường Đại học Princeton và Columbia, người tiêu dùng ở Mỹ đã phải trả thêm nhiều tiền cho chi tiêu khi giá hàng hóa nhập khẩu vào thị trường Mỹ đã gia tăng đáng kể trong năm 2018 do các mức thuế quan cao áp dụng đối với nhiều mặt hàng nhập khẩu. Nghiên cứu này chỉ ra rằng, các biện pháp thuế quan của chính quyền Trump đã làm giảm thu nhập của người Mỹ khoảng 1,4 tỷ USD trong tháng 11/2018, và tổng thiệt hại đối với người tiêu dùng tính từ tháng 11/2018 đến hết tháng 11/2018 ước tính là 6,9 tỷ USD²³

Thứ hai, đối với các nhà sản xuất ở Mỹ, hàng loạt các biện pháp thuế quan đối với hàng hóa nhập khẩu vào thị trường Mỹ và những rào cản thương mại mà chính quyền Mỹ dựng lên có thể gây bất lợi với các doanh nghiệp Mỹ khi họ phải đối mặt sự trả đũa tại các thị trường khác. Chính sách thương mại cứng rắn của chính quyền Tổng thống Donald Trump không chỉ khiến mất đi nhiều đối tác thương mại chủ chốt, mà còn có thể ảnh hưởng bất lợi đối với nền kinh tế của quốc gia này khi chính phủ các nước đánh thuế nhập khẩu và đưa ra các biện pháp trả đũa đối với hàng hóa nhập khẩu từ Mỹ. Do đó, không chỉ người tiêu dùng Mỹ mà các nhà sản xuất ở Mỹ cũng sẽ phải chịu ảnh hưởng không nhỏ từ các biện pháp thương mại đơn phương của chính quyền Donald Trump.

Phản ứng với các biện pháp thuế quan đơn phương của Mỹ, nhiều quốc gia khác cho rằng Mỹ đang lợi dụng yếu tố an ninh quốc gia để biện hộ cho hành động áp thuế cao đối với hàng hóa nhập khẩu từ nước ngoài. Ngay sau khi Mỹ triển khai các biện pháp thuế quan, nhiều quốc gia đã xây dựng kế hoạch đáp trả. Khi Mỹ thực hiện chính sách mang xu hướng bảo hộ thương mại với sử dụng điều khoản về an ninh quốc gia, chính phủ của các quốc gia khác có thể e ngại rằng điều này sẽ thúc đẩy cuộc chạy đua vì lợi ích và cái gọi là an ninh quốc gia của mỗi nước, kéo theo hàng loạt sắc thuế mới nổi lên và dẫn đến nguy cơ về chủ nghĩa bảo hộ trên quy mô toàn cầu²⁴.

Theo kết quả của một công trình nghiên cứu về tác động của các biện pháp thuế quan đối với kinh tế Mỹ và người lao động ở Mỹ, nếu xem xét tốc độ tăng xuất khẩu của Mỹ đối với các hàng hóa liên quan đến các biện pháp trả đũa của nước ngoài, có thể thấy rõ tác động tiêu cực (làm giảm tốc độ tăng xuất khẩu hàng hóa) kể từ tháng 7/2018. Theo nghiên cứu này, kim ngạch xuất khẩu đối với các hàng hóa không phụ thuộc vào các biện pháp thuế trả đũa tăng khoảng 10,7% - 12,3% mỗi tháng trong thời gian từ tháng 3/2018 đến tháng 10/2018, trong khi kim ngạch xuất khẩu của các hàng hóa liên quan đến các biện pháp thuế trả đũa giảm 8,9% trong tháng 7/2018 và giảm tới 36,7% trong tháng 10/2018²⁵

Đối với nhà sản xuất nhập khẩu nguyên liệu từ nước ngoài, việc tăng thuế đối với các nguyên liệu nhập khẩu khiến cho chi phí nhập khẩu nguyên liệu sản xuất tăng lên và khiến cho hàng hóa được sản xuất tại Mỹ trở nên đắt đỏ hơn.

Theo ông Thomas J. Onohue, Chủ tịch kiêm Giám đốc điều hành Phòng Thương mại Mỹ, việc sử dụng kết hợp các biện pháp áp đặt thuế quan và đàm phán thương mại cứng rắn đang làm "tổn thương" chính các doanh nghiệp trong nước ở Mỹ. Việc Chính phủ Mỹ tăng thuế đối với sản phẩm nhôm và thép nhập khẩu đã khiến cho giá thép ở Mỹ tăng gần 40% trong vòng chưa đầy 6 tháng kể từ đầu năm 2018, điều đó cũng có nghĩa là chi phí nguyên vật liệu sử dụng cho sản xuất trong khu vực

công nghiệp chế tạo tăng cao, gây khó khăn đối với nhiều doanh nghiệp ở Mỹ. Chi phí nguyên vật liệu cao khiến giá thành sản phẩm tăng lên, khiến các doanh nghiệp Mỹ mất đi nhiều khách hàng, người lao động mất việc làm và người tiêu dùng mất một nguồn thu nhập do thuế và phải mua hàng hóa với giá cao hơn²⁶

Theo khảo sát, biện pháp thuế quan của Trump có thể làm tăng lợi nhuận đối với một số nhà sản xuất nhôm và thép song cũng gây thiệt hại cho các nhà sản xuất khác là doanh nghiệp tiêu dùng nhập khẩu nhôm và thép, chẳng hạn tập đoàn Caterpillar, một trong ba nhà xuất khẩu hàng đầu của Mỹ, hãng này cho rằng thuế nhập khẩu đã làm giảm lợi nhuận và khiến họ phải cắt giảm lao động trong năm 2018²⁷. Chỉ số quản lý mua hàng (PMI) của Mỹ có xu hướng giảm mạnh từ tháng 10/2018 và đã đạt mức thấp nhất vào tháng 3/2019, kể từ khi Tổng thống Donald Trump lên nhậm chức, mặc dù chỉ số này vẫn ở mức trên 50, cho thấy sản xuất ở Mỹ đang có dấu hiệu suy giảm²⁸

Thứ ba, việc tăng thuế nhập khẩu của chính quyền Tổng thống Donald Trump trong thời gian qua đã không làm giảm kim ngạch nhập khẩu hàng hóa của Mỹ như mong muốn, đặc biệt là kim ngạch nhập khẩu hàng hóa từ Trung Quốc.

Tổng kim ngạch nhập khẩu hàng hóa vào thị trường Mỹ năm 2018 đạt 2.542,7 tỷ USD, tăng 8,57% so với kim ngạch nhập khẩu hàng hóa vào Mỹ năm 2017.

Kim ngạch xuất khẩu hàng hóa của Mỹ năm 2018 có tăng so với năm 2017, song tốc độ tăng ít hơn so với tốc độ tăng nhập khẩu, do đó thâm hụt thương mại hàng hóa của Mỹ vẫn tăng từ 795,7 tỷ USD năm 2017 lên đến 878,7 tỷ USD năm 2018²⁹. Trong đó, kim ngạch nhập khẩu hàng hóa của Mỹ từ Trung Quốc tiếp tục tăng từ 505,5 tỷ USD năm 2017 lên đến 539,5 tỷ USD năm 2018 và thâm hụt thương mại của Mỹ với Trung Quốc tăng từ 375,6 tỷ USD năm 2017 lên đến 419,2 tỷ USD năm 2018³⁰.

Thứ tư, biện pháp thuế quan của chính quyền Trump có thể sẽ có những ảnh hưởng tiêu cực đối với nền kinh tế và thu nhập của người Mỹ trong dài hạn.

Dựa trên phân tích hồi quy, nghiên cứu của tổ chức Tax Foundation chỉ ra rằng thuế quan đối với 42 tỷ USD hàng hóa nhập khẩu của chính quyền Trump trong năm 2018 sẽ làm giảm GDP trong dài hạn 0,12% (tương đương 30,4 tỷ USD) và làm giảm tiền công của người lao động 0,08%, đồng thời cũng làm giảm 94.300 việc làm toàn thời gian. Nếu như chính quyền Trump tiếp tục áp đặt thuế đối với hàng hóa nhập khẩu, GDP trong dài hạn sẽ giảm 0,38% (tương đương 94,4 tỷ USD) và tiền công giảm 0,24%, đồng thời cũng làm giảm khoảng 292.600 việc làm toàn thời gian³¹.

Theo nghiên cứu này, biện pháp thuế quan của chính quyền Trump ước tính làm giảm thu nhập sau thuế bình quân 0,3%. Tuy nhiên, ảnh hưởng tiêu cực đối với các hộ gia đình có mức thu nhập thấp

và trung bình là lớn hơn so với các hộ gia đình có thu nhập cao. Nếu chính quyền của Tổng thống Trump tiếp tục áp đặt thuế đối với 129,8 tỷ USD hàng hóa nhập khẩu, thu nhập sau thuế sẽ giảm 0,92%, trong đó thuế này sẽ làm giảm thu nhập sau thuế của các hộ gia đình có thu nhập thấp và trung bình là 1,04%, mức ảnh hưởng lớn hơn so với các hộ gia đình có thu nhập cao³².

3. Một số nhận định và kết luận

Trong hai năm đầu dưới thời Tổng thống Donald Trump, để đạt được mục tiêu giảm thâm hụt thương mại và tạo công ăn việc làm, với lý do bảo vệ an ninh quốc gia theo Luật Thương mại Mỹ, Chính phủ Mỹ đã đưa ra hàng loạt các biện pháp thuế quan đơn phương đối với Trung Quốc và nhiều quốc gia trên thế giới nhằm hạn chế nhập khẩu hàng hóa vào thị trường Mỹ và bảo vệ các nhà sản xuất trong nước ở Mỹ.

Có thể thấy, thuế quan cao đối với hàng hóa nhập khẩu vào thị trường Mỹ không chỉ có ảnh hưởng bất lợi đối với người tiêu dùng, mà còn gây thiệt hại đối với các nhà sản xuất ở Mỹ, đặc biệt là các nhà sản xuất nhập khẩu hàng hóa bị đánh thuế cao từ nước ngoài, đồng thời hàng hóa xuất khẩu của Mỹ cũng phải đối mặt với thuế trả đũa từ các nước.

Trong năm 2018, ngoài việc áp đặt thuế đối với các loại hàng hóa nhập khẩu như đã kể trên, chính quyền của Tổng thống Donald Trump cũng đã tiến hành điều tra và đe dọa đánh thuế đối với

ô tô nhập khẩu vào thị trường Mỹ. Hành động này gây ra những phản ứng mạnh mẽ của các nước, đặc biệt là các nước có số lượng ô tô nhập khẩu lớn vào Mỹ. Các nước thuộc EU và ngay cả các nhà sản xuất ô tô của Mỹ phản đối dữ dội đề xuất đánh thuế 25% đối với ô tô nhập khẩu của ông Trump. EU cảnh báo việc áp thuế nhập khẩu đối với ô tô và linh kiện ô tô vào thị trường Mỹ có thể dẫn tới các biện pháp trả đũa của các đối tác thương mại có giá trị lên tới 294 tỷ USD dành cho các hàng hóa xuất khẩu của Mỹ sang thị trường EU³³.

Ngày 17/2/2019, Bộ Thương mại Mỹ đã đệ trình lên Tổng thống Donald Trump một báo cáo có thể mở đường cho việc áp đặt các mức thuế quan cao đối với ô tô và phụ tùng ô tô nhập khẩu vào thị trường Mỹ. Ông Trump sẽ có 90 ngày để quyết định liệu có hành động dựa trên các khuyến nghị đã được đưa ra trong báo cáo hay không³⁴.

Trên thực tế, thâm hụt thương mại của Mỹ xuất phát từ nhiều nguyên nhân, trong đó một nguyên nhân quan trọng là do tiêu dùng nhiều hơn sản xuất và nhu cầu nhập khẩu hàng hóa của Mỹ ngày càng cao. Vì vậy, việc tăng thuế đối với hàng hóa nhập khẩu và chính sách thương mại cứng rắn của Mỹ sẽ không giải quyết được tận gốc nguyên nhân của tình trạng thâm hụt cán cân thương mại hàng hóa trong những năm gần đây³⁵. Như đã phân tích ở trên, trong tương lai, nếu Mỹ tiếp tục tăng thuế đối với hàng hóa nhập khẩu trong thời gian tới,

điều này có thể ảnh hưởng tiêu cực tới GDP trong dài hạn, tiền công và thu nhập của người lao động, đồng thời có thể tiếp tục gây tổn hại cho người tiêu dùng và cả các nhà sản xuất ở Mỹ ■

Bài viết thuộc đề tài nghiên cứu cấp Bộ 2019-2020 "Một số chính sách kinh tế của Mỹ dưới thời Tổng thống Donald Trump".

Chú thích:

1. Katelyn Caralle (2018), Trump: "Trade wars are good" since U.S. is losing billions from trade with other countries. <https://www.washingtonexaminer.com/trump-trade-wars-are-good-since-us-is-losing-billions-from-trade-with-other-countries>
2. Chad P. Bown & Melina Kolb (2018), "Trump's Trade War Timeline: An Up-to-date Guide".
3. Richard Gonzales (2018), "Trump Slaps Tariffs On Imported Solar Panels And Washing Machines". <https://www.npr.org/sections/thetwo-way/2018/01/22/579848409/trump-slaps-tariffs-on-imported-solar-panels-and-washing-machines>
4. ITC (2017), "Large Residential Washers: Investigation No. TA-201-076".
5. Daniel B. Kline (2018), "Trump Tariffs: Is Now the Time to Buy a Washing Machine?".
6. Julia Horowitz (2018), "Tariff, Trump and trade wars: Here's what it all means". <http://money.cnn.com/2018/03/08/news/economy/tariff-explainer/index.html>
7. Trung tâm tin tức VTV24 (2018), "EU áp thuế trả đũa hàng hóa nhập khẩu từ Mỹ từ ngày 22/6". <https://vtv.vn/kinh-te/eu-ap-thuc-tra-dua-hang-hoa-nhap-khau-tu-my-tu-ngay-22-6-20180620-234003084.htm>
8. VnExpress (2018), "Canada chính thức áp thuế trả đũa Mỹ". <https://kinhdoanh.vnexpress.net/tin-tuc/quoc-te/canada-chinh-thuc-ap-thuc-tra-dua-my-3771718.html>
9. USTR (2018), "Findings of the Investigation into China's acts, policies and practices related to technology transfer, intellectual property, and innovation under section 301 of the trade act of 1974".
10. U.S. Department of Commerce (2017), "U.S. Department of Commerce Self-Initiates Historic Antidumping and Countervailing Duty Investigations on Common Alloy Aluminum Sheet from China". <https://www.commerce.gov/news/press-releases/2017/11/us-department-commerce-self-initiates-historic-antidumping-and>

Kim ngạch xuất khẩu hàng hóa của Mỹ năm 2018 có tăng so với năm 2017, song tốc độ tăng ít hơn so với tốc độ tăng nhập khẩu, do đó thâm hụt thương mại hàng hóa của Mỹ vẫn tăng từ 795,7 tỷ USD năm 2017 lên đến 878,7 tỷ USD năm 2018²⁹. Trong đó, kim ngạch nhập khẩu hàng hóa của Mỹ từ Trung Quốc tiếp tục tăng từ 505,5 tỷ USD năm 2017 lên đến 539,5 tỷ USD năm 2018 và thâm hụt thương mại của Mỹ với Trung Quốc tăng từ 375,6 tỷ USD năm 2017 lên đến 419,2 tỷ USD năm 2018³⁰.

Thứ tư, biện pháp thuế quan của chính quyền Trump có thể sẽ có những ảnh hưởng tiêu cực đối với nền kinh tế và thu nhập của người Mỹ trong dài hạn.

Dựa trên phân tích hồi quy, nghiên cứu của tổ chức Tax Foundation chỉ ra rằng thuế quan đối với 42 tỷ USD hàng hóa nhập khẩu của chính quyền Trump trong năm 2018 sẽ làm giảm GDP trong dài hạn 0,12% (tương đương 30,4 tỷ USD) và làm giảm tiền công của người lao động 0,08%, đồng thời cũng làm giảm 94.300 việc làm toàn thời gian. Nếu như chính quyền Trump tiếp tục áp đặt thuế đối với hàng hóa nhập khẩu, GDP trong dài hạn sẽ giảm 0,38% (tương đương 94,4 tỷ USD) và tiền công giảm 0,24%, đồng thời cũng làm giảm khoảng 292.600 việc làm toàn thời gian³¹.

Theo nghiên cứu này, biện pháp thuế quan của chính quyền Trump ước tính làm giảm thu nhập sau thuế bình quân 0,3%. Tuy nhiên, ảnh hưởng tiêu cực đối với các hộ gia đình có mức thu nhập thấp

và trung bình là lớn hơn so với các hộ gia đình có thu nhập cao. Nếu chính quyền của Tổng thống Trump tiếp tục áp đặt thuế đối với 129,8 tỷ USD hàng hóa nhập khẩu, thu nhập sau thuế sẽ giảm 0,92%, trong đó thuế này sẽ làm giảm thu nhập sau thuế của các hộ gia đình có thu nhập thấp và trung bình là 1,04%, mức ảnh hưởng lớn hơn so với các hộ gia đình có thu nhập cao³².

3. Một số nhận định và kết luận

Trong hai năm đầu dưới thời Tổng thống Donald Trump, để đạt được mục tiêu giảm thâm hụt thương mại và tạo công ăn việc làm, với lý do bảo vệ an ninh quốc gia theo Luật Thương mại Mỹ, Chính phủ Mỹ đã đưa ra hàng loạt các biện pháp thuế quan đơn phương đối với Trung Quốc và nhiều quốc gia trên thế giới nhằm hạn chế nhập khẩu hàng hóa vào thị trường Mỹ và bảo vệ các nhà sản xuất trong nước ở Mỹ.

Có thể thấy, thuế quan cao đối với hàng hóa nhập khẩu vào thị trường Mỹ không chỉ có ảnh hưởng bất lợi đối với người tiêu dùng, mà còn gây thiệt hại đối với các nhà sản xuất ở Mỹ, đặc biệt là các nhà sản xuất nhập khẩu hàng hóa bị đánh thuế cao từ nước ngoài, đồng thời hàng hóa xuất khẩu của Mỹ cũng phải đối mặt với thuế trả đũa từ các nước.

Trong năm 2018, ngoài việc áp đặt thuế đối với các loại hàng hóa nhập khẩu như đã kể trên, chính quyền của Tổng thống Donald Trump cũng đã tiến hành điều tra và đe dọa đánh thuế đối với

ô tô nhập khẩu vào thị trường Mỹ. Hành động này gây ra những phản ứng mạnh mẽ của các nước, đặc biệt là các nước có số lượng ô tô nhập khẩu lớn vào Mỹ. Các nước thuộc EU và ngay cả các nhà sản xuất ô tô của Mỹ phản đối dữ dội đề xuất đánh thuế 25% đối với ô tô nhập khẩu của ông Trump. EU cảnh báo việc áp thuế nhập khẩu đối với ô tô và linh kiện ô tô vào thị trường Mỹ có thể dẫn tới các biện pháp trả đũa của các đối tác thương mại có giá trị lên tới 294 tỷ USD dành cho các hàng hóa xuất khẩu của Mỹ sang thị trường EU³³

Ngày 17/2/2019, Bộ Thương mại Mỹ đã đệ trình lên Tổng thống Donald Trump một báo cáo có thể mở đường cho việc áp đặt các mức thuế quan cao đối với ô tô và phụ tùng ô tô nhập khẩu vào thị trường Mỹ. Ông Trump sẽ có 90 ngày để quyết định liệu có hành động dựa trên các khuyến nghị đã được đưa ra trong báo cáo hay không³⁴

Trên thực tế, thâm hụt thương mại của Mỹ xuất phát từ nhiều nguyên nhân, trong đó một nguyên nhân quan trọng là do tiêu dùng nhiều hơn sản xuất và nhu cầu nhập khẩu hàng hóa của Mỹ ngày càng cao. Vì vậy, việc tăng thuế đối với hàng hóa nhập khẩu và chính sách thương mại cứng rắn của Mỹ sẽ không giải quyết được tận gốc nguyên nhân của tình trạng thâm hụt cán cân thương mại hàng hóa trong những năm gần đây³⁵ Như đã phân tích ở trên, trong tương lai, nếu Mỹ tiếp tục tăng thuế đối với hàng hóa nhập khẩu trong thời gian tới,

điều này có thể ảnh hưởng tiêu cực tới GDP trong dài hạn, tiền công và thu nhập của người lao động, đồng thời có thể tiếp tục gây tổn hại cho người tiêu dùng và cả các nhà sản xuất ở Mỹ ■

Bài viết thuộc đề tài nghiên cứu cấp Bộ 2019-2020 "Một số chính sách kinh tế của Mỹ dưới thời Tổng thống Donald Trump".

Chú thích:

1. Katelyn Caralle (2018), Trump: "Trade wars are good" since U.S. is losing billions from trade with other countries. <https://www.washingtonexaminer.com/trump-trade-wars-are-good-since-us-is-losing-billions-from-trade-with-other-countries>
2. Chad P. Bown & Melina Kolb (2018), "Trump's Trade War Timeline: An Up-to-date Guide".
3. Richard Gonzales (2018), "Trump Slaps Tariffs On Imported Solar Panels And Washing Machines". <https://www.npr.org/sections/thetwo-way/2018/01/22/579848409/trump-slaps-tariffs-on-imported-solar-panels-and-washing-machines>
4. ITC (2017), "Large Residential Washers: Investigation No. TA-201-076".
5. Daniel B. Kline (2018), "Trump Tariffs: Is Now the Time to Buy a Washing Machine?".
6. Julia Horowitz (2018), "Tariff, Trump and trade wars: Here's what it all means". <http://money.cnn.com/2018/03/08/news/economy/tariff-explainer/index.html>
7. Trung tâm tin tức VTV24 (2018), "EU áp thuế trả đũa hàng hóa nhập khẩu từ Mỹ từ ngày 22/6". <https://vtv.vn/kinh-te/eu-ap-thue-tra-dua-bang-hoa-nhap-khau-tu-my-tu-ngay-22-6-20180620-234003084.htm>
8. VnExpress (2018), "Canada chính thức áp thuế trả đũa Mỹ". <https://kinhdoanh.vnexpress.net/tin-tuc/quoc-te/canada-chinh-thuc-ap-thue-tra-dua-myc-3771718.html>
9. USTR (2018), "Findings of the Investigation into China's acts, policies and practices related to technology transfer, intellectual property, and innovation under section 301 of the trade act of 1974".
10. U.S. Department of Commerce (2017), "U.S. Department of Commerce Self-Initiates Historic Antidumping and Countervailing Duty Investigations on Common Alloy Aluminum Sheet from China". <https://www.commerce.gov/news/press-releases/2017/11/us-department-of-commerce-self-initiates-historic-antidumping-and>

Kim ngạch xuất khẩu hàng hóa của Mỹ năm 2018 có tăng so với năm 2017, song tốc độ tăng ít hơn so với tốc độ tăng nhập khẩu, do đó thâm hụt thương mại hàng hóa của Mỹ vẫn tăng từ 795,7 tỷ USD năm 2017 lên đến 878,7 tỷ USD năm 2018²⁹. Trong đó, kim ngạch nhập khẩu hàng hóa của Mỹ từ Trung Quốc tiếp tục tăng từ 505,5 tỷ USD năm 2017 lên đến 539,5 tỷ USD năm 2018 và thâm hụt thương mại của Mỹ với Trung Quốc tăng từ 375,6 tỷ USD năm 2017 lên đến 419,2 tỷ USD năm 2018³⁰.

Thứ tư, biện pháp thuế quan của chính quyền Trump có thể sẽ có những ảnh hưởng tiêu cực đối với nền kinh tế và thu nhập của người Mỹ trong dài hạn.

Dựa trên phân tích hồi quy, nghiên cứu của tổ chức Tax Foundation chỉ ra rằng thuế quan đối với 42 tỷ USD hàng hóa nhập khẩu của chính quyền Trump trong năm 2018 sẽ làm giảm GDP trong dài hạn 0,12% (tương đương 30,4 tỷ USD) và làm giảm tiền công của người lao động 0,08%, đồng thời cũng làm giảm 94.300 việc làm toàn thời gian. Nếu như chính quyền Trump tiếp tục áp đặt thuế đối với hàng hóa nhập khẩu, GDP trong dài hạn sẽ giảm 0,38% (tương đương 94,4 tỷ USD) và tiền công giảm 0,24%, đồng thời cũng làm giảm khoảng 292.600 việc làm toàn thời gian³¹.

Theo nghiên cứu này, biện pháp thuế quan của chính quyền Trump ước tính làm giảm thu nhập sau thuế bình quân 0,3%. Tuy nhiên, ảnh hưởng tiêu cực đối với các hộ gia đình có mức thu nhập thấp

và trung bình là lớn hơn so với các hộ gia đình có thu nhập cao. Nếu chính quyền của Tổng thống Trump tiếp tục áp đặt thuế đối với 129,8 tỷ USD hàng hóa nhập khẩu, thu nhập sau thuế sẽ giảm 0,92%, trong đó thuế này sẽ làm giảm thu nhập sau thuế của các hộ gia đình có thu nhập thấp và trung bình là 1,04%, mức ảnh hưởng lớn hơn so với các hộ gia đình có thu nhập cao³².

3. Một số nhận định và kết luận

Trong hai năm đầu dưới thời Tổng thống Donald Trump, để đạt được mục tiêu giảm thâm hụt thương mại và tạo công ăn việc làm, với lý do bảo vệ an ninh quốc gia theo Luật Thương mại Mỹ, Chính phủ Mỹ đã đưa ra hàng loạt các biện pháp thuế quan đơn phương đối với Trung Quốc và nhiều quốc gia trên thế giới nhằm hạn chế nhập khẩu hàng hóa vào thị trường Mỹ và bảo vệ các nhà sản xuất trong nước ở Mỹ.

Có thể thấy, thuế quan cao đối với hàng hóa nhập khẩu vào thị trường Mỹ không chỉ có ảnh hưởng bất lợi đối với người tiêu dùng, mà còn gây thiệt hại đối với các nhà sản xuất ở Mỹ, đặc biệt là các nhà sản xuất nhập khẩu hàng hóa bị đánh thuế cao từ nước ngoài, đồng thời hàng hóa xuất khẩu của Mỹ cũng phải đối mặt với thuế trả đũa từ các nước.

Trong năm 2018, ngoài việc áp đặt thuế đối với các loại hàng hóa nhập khẩu như đã kể trên, chính quyền của Tổng thống Donald Trump cũng đã tiến hành điều tra và đe dọa đánh thuế đối với

ô tô nhập khẩu vào thị trường Mỹ. Hành động này gây ra những phản ứng mạnh mẽ của các nước, đặc biệt là các nước có số lượng ô tô nhập khẩu lớn vào Mỹ. Các nước thuộc EU và ngay cả các nhà sản xuất ô tô của Mỹ phản đối dữ dội đề xuất đánh thuế 25% đối với ô tô nhập khẩu của ông Trump. EU cảnh báo việc áp thuế nhập khẩu đối với ô tô và linh kiện ô tô vào thị trường Mỹ có thể dẫn tới các biện pháp trả đũa của các đối tác thương mại có giá trị lên tới 294 tỷ USD dành cho các hàng hóa xuất khẩu của Mỹ sang thị trường EU³³

Ngày 17/2/2019, Bộ Thương mại Mỹ đã đệ trình lên Tổng thống Donald Trump một báo cáo có thể mở đường cho việc áp đặt các mức thuế quan cao đối với ô tô và phụ tùng ô tô nhập khẩu vào thị trường Mỹ. Ông Trump sẽ có 90 ngày để quyết định liệu có hành động dựa trên các khuyến nghị đã được đưa ra trong báo cáo hay không³⁴

Trên thực tế, thâm hụt thương mại của Mỹ xuất phát từ nhiều nguyên nhân, trong đó một nguyên nhân quan trọng là do tiêu dùng nhiều hơn sản xuất và nhu cầu nhập khẩu hàng hóa của Mỹ ngày càng cao. Vì vậy, việc tăng thuế đối với hàng hóa nhập khẩu và chính sách thương mại cứng rắn của Mỹ sẽ không giải quyết được tận gốc nguyên nhân của tình trạng thâm hụt cán cân thương mại hàng hóa trong những năm gần đây³⁵. Như đã phân tích ở trên, trong tương lai, nếu Mỹ tiếp tục tăng thuế đối với hàng hóa nhập khẩu trong thời gian tới,

điều này có thể ảnh hưởng tiêu cực tới GDP trong dài hạn, tiền công và thu nhập của người lao động, đồng thời có thể tiếp tục gây tổn hại cho người tiêu dùng và cả các nhà sản xuất ở Mỹ ■

Bài viết thuộc đề tài nghiên cứu cấp Bộ 2019-2020 "Một số chính sách kinh tế của Mỹ dưới thời Tổng thống Donald Trump".

Chú thích:

1. Katelyn Caralle (2018), Trump: "Trade wars are good" since U.S. is losing billions from trade with other countries. <https://www.washingtonexaminer.com/trump-trade-wars-are-good-since-us-is-losing-billions-from-trade-with-other-countries>
2. Chad P. Bown & Melina Kolb (2018), "Trump's Trade War Timeline: An Up-to-date Guide".
3. Richard Gonzales (2018), "Trump Slaps Tariffs On Imported Solar Panels And Washing Machines". <https://www.npr.org/sections/thetwo-way/2018/01/22/579848409/trump-slaps-tariffs-on-imported-solar-panels-and-washing-machines>
4. ITC (2017), "Large Residential Washers: Investigation No. TA-201-076".
5. Daniel B. Kline (2018), "Trump Tariffs: Is Now the Time to Buy a Washing Machine?".
6. Julia Horowitz (2018), "Tariff, Trump and trade wars: Here's what it all means". <http://money.cnn.com/2018/03/08/news/economy/tariff-explainer/index.html>
7. Trung tâm tin tức VTV24 (2018), "EU áp thuế trả đũa hàng hóa nhập khẩu từ Mỹ từ ngày 22/6". <https://vtv.vn/kinh-te/eu-ap-thue-tra-dua-hang-hoa-nhap-khau-tu-my-tu-ngay-22-6-20180620-234003084.htm>
8. VnExpress (2018), "Canada chính thức áp thuế trả đũa Mỹ". <https://kinhdoanh.vnexpress.net/tin-tuc/quoc-te/canada-chinh-thuc-ap-thue-tra-dua-my-3771718.html>
9. USTR (2018), "Findings of the Investigation into China's acts, policies and practices related to technology transfer, intellectual property, and innovation under section 301 of the trade act of 1974".
10. U.S. Department of Commerce (2017), "U.S. Department of Commerce Self-Initiates Historic Antidumping and Countervailing Duty Investigations on Common Alloy Aluminum Sheet from China". <https://www.commerce.gov/news/press-releases/2017/11/us-department-commerce-self-initiates-historic-antidumping-and>

11. United States Department of Commerce (2018), "Fact Sheet Commerce Preliminarily Finds Countervailable Subsidization of Imports of Common Alloy Aluminum Sheet from the People's Republic of China". <https://enforcement.trade.gov/download/factsheet/s/factsheet-prc-common-alloy-aluminum-sheet-cvd-prelim-041718.pdf>
12. Jeremy Diamond (2018), "Trump hits China with tariffs, heightening concerns of global trade war", CNN Politics. <https://edition.cnn.com/2018/03/22/politics/donald-trump-china-tariffs-trade-war/>
13. Emily Price (2018), "These are the 128 U.S. Products China Is Enacting Tariffs On". <http://fortune.com/2018/04/02/china-tariffs-128-us-products/>
14. Anna Swanson (2018), "White House Unveils Tariffs on 1.300 Chinese Products", The New York Times. <https://www.nytimes.com/2018/04/03/us/politics/white-house-chinese-imports-tariffs.html>
15. Thomas Niesheuvel (2018), "As China Fires Back in Trade War, Here Are the Winners And Losers", <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-04-04/as-china-fires-back-in-trade-war-here-are-the-winners-and-losers>
16. MBA Universe (2018), "U.S. Trade Policy: Is Trump creating World Trade War", <http://www.mbauniverse.com/group-discussion/topic/current-affairs/us-trade-policy?fbclid=IwAR0dnKiYgyKrMpkZQcGT4HZaH7kbUDP0xQvasTSlpqXcs1Llhvae1DhXfk>
17. David J. Lynch, Danielle Paquette & Emily Rauhana (2018), "U.S. levies tariffs on \$34 billion worth of Chinese imports", The Washington Post.
18. Reuters (2018), "Yuan weakens, set for fourth straight monthly loss in July". <https://www.reuters.com/article/uk-china-yuan/yuan-weakens-set-for-fourth-straight-monthly-loss-in-july-idUSKBN1KL010>
19. Victor Ban, Shelby Anderson, Gina M. Vetere & Christopher Adams (2018), "U.S. Releases Final List of Tariffs on \$ 200 Billion in Chinese Imports". <https://www.globalpolicywatch.com/2018/09/u-s-releases-final-list-of-tariffs-on-200-billion-in-chinese-imports/>
20. Jim Tankersley & Keith Bradsher (2018), "Trump Hits China With Tariffs on \$200 Billion in Goods, Escalating Trade War", The New York Times. <https://www.nytimes.com/2018/09/17/us/politics/trump-china-tariffs-trade.html>
21. VnEconomy (2018), Mỹ - Trung chính thức áp thuế 260 tỷ USD hàng hóa, <http://vneconomy.vn/my-trung-chinh-thuc-ap-thue-260-ty-usd-hang-hoa-2018092412033261.htm>
22. Steve Suranovic (2012), Policy and Theory of International Economics.
23. Thomas Franck (2019), "Trump tariffs costing U.S. consumers \$1.4 billion per month, study shows". <https://www.cnn.com/2019/03/26/ny-fed-trump-tariffs-costing-us-consumers-1point4-billion-per-month.html>
24. Morgan Lewis (2018), "Section 232 of the Trade Expansion Act of 1962". <https://www.morganlewis.com/pubs/section-232-of-the-trade-expansion-act-of-1962>
25. Laura M. Baughman (2019), "Estimated Impacts of Tariffs on the U.S. Economy and Workers", Trade Partnership Worldwide, LLC, page 6.
26. Thomas J. Donohue (2018), "Costs of Recent Trade Policies Rack Up". <https://www.ghy.com/tradelines-news/costs-of-recent-trade-policies-rack-up-donohue/>
27. Joe Deaux, Jack Farthy, and Masumi Suga (2019), Losers Outweigh Winners as Trump's Metal Tariffs Start Year Two, https://www.bloomberg.com/news/articles/2019-03-24/a-year-on-trump-s-metals-tariffs-have-more-losers-than-winners?fbclid=IwAR3kmxtD6TnAw7dsFKhQqQMDoeice_e8uqsn5uHmo8SYsqyWZ5F28dh5jvA
28. United States Manufacturing PMI, <https://tradingeconomics.com/united-states/manufacturing-pmi>
29. United States Census Bureau (2019), Trade in Goods with World, Seasonally Adjusted, <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c0004.html>
30. United States Census Bureau (2019), Trade in Goods with China. <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c5700.html>
31. Erica York (2018), The Economic and Distributional Impact of the Trump Administration's Tariff Actions. <https://taxfoundation.org/trump-tariffs-income-impact/?fbclid=IwAR1OXQmIwD1A8oCxqG21HzdE0wr41mJefUIG0Byc4eq9DAZf4JoUrlx-rIk>
32. Erica York (2018), The Economic and Distributional Impact of the Trump Administration's Tariff Actions.
33. Việt My (2018), "EU cảnh báo trả đũa thuế ô tô của Mỹ", Báo Nhân dân Online, <http://nhandan.com.vn/thegioi/tin-tuc/item/36940902-eu-can-hao-tra-dua-thue-o-to-cua-my.html>
34. Bộ Thương mại Mỹ trình báo cáo đánh thuế ô tô nhập khẩu. <http://dnrtv.org.vn/tin-tuc-n41579-bo-thuong-mai-my-trinh-bao-cao-danh-thue-o-to-nhap-khau.html>
35. Scott J. Brown (July 2018), "Trade Policy and the Economic Outlook", Raymond James Economic Report.